

Department of Biochemistry and Biophysics

Individuell riskbedömning för gravida eller ammande arbetstagare

Nedanstående dokument är skapat med hjälp av Arbetsmiljöverkets föreskrifter för [Gravida och ammande arbetstagare](#) (AFS 2007:5, AFS 2014:24 och AFS 2014:41) samt Akademiska Sjukhusets utmärkta dokument i ämnet.

För allmän information som beskriver arbetsgivarens skyldigheter, samt institutionens generella riskbedömningar för olika yrkeskategorier, se separat dokument. Där finns även information om hur bedömningen ska göras samt vilka åtgärder som står till buds.

I kommentarer till 3§ om samverkan sägs ” så långt möjligt ska den berörda kvinnan få avgöra vilka personer som ska vara insatta i ärendet. Hon har alltid rätt att bli företrädd av ett skyddsombud. Skyddsombud kan med stöd av bestämmelserna i 6 kap. 6a § i arbetsmiljölagen begära att arbetsgivaren ska vidta åtgärder för att uppnå en tillfredsställande arbetsmiljö ”

Datum:	Signaturer:
Arbetstagare:	
Medverkande chef:	
Skyddsombud:	
Ev. annan medverkande:	

Använd riskbedömningsformuläret så här:

- Börja med att ta ställning till om arbetstagaren exponeras för de listade riskerna och kryssa för ja eller nej.
- Gör riskbedömningen vid ”Ja”:
Risk = förhöjd risk som behöver utredas och åtgärdas på sikt;

Department of Biochemistry and Biophysics

Allvarlig risk = risk som behöver åtgärdas direkt

- Åtgärda allvarliga risker omgående samt upprätta en handlingsplan för det som inte åtgärdas direkt

Gråmarkerade frågor är sådana risker som vi generellt bedömer ej förekommer; se dokumentet med den generella riskbedömningen.

Risker och riskkällor	Förekommer <i>Ja</i> <i>Nej</i>	Riskbedömning <i>1-Fungerar bra</i> <i>2- Acceptabelt</i> <i>3-Risk</i> <i>4- Allvarlig risk</i>	Kommentar	Åtgärd
A. Arbetsmiljöfaktorer				
Fysikaliskafaktorer				
Finns risk för att den gravida arbetstagaren utsätts för elektromagnetiska fält från NMR-maskinerna som överstiger gränsvärdena för allmänheten?			Arbetsmiljöverket och statens strålningsinstitut har formulerat en försiktighetsprincip som innebär att gravida inte ska exponeras för högre fält än de som rekommenderas för allmänheten. Framför allt ger högfrekventa elektromagnetiska fält upphov till värmeeffekter.	
Finns risk för att den gravida arbetstagaren utsätts för vibrationer, buller eller extrema temperaturförhållanden på arbetsplatsen?			Syftet med dessa föreskrifter är att förebygga att gravida kvinnor, nyligen förlösta kvinnor och kvinnor som ammar utsätts för faktorer eller förhållanden i arbetet som skulle kunna medföra fosterskador och/eller avlossning av moderkakan eller för tidig födsel, särskilt * vibrationer, stötar eller rörelser i underlaget, * buller, * joniserande strålning enligt föreskrifter från	

Department of Biochemistry and Biophysics

Risker och riskkällor	Förekommer <i>Ja</i> <i>Nej</i>	Riskbedömning <i>1-Fungerar bra</i> <i>2- Acceptabelt</i> <i>3-Risk</i> <i>4- Allvarlig risk</i>	Kommentar	Åtgärd
			Statens strålskyddsinstitut, * icke-joniserande strålning, *extrem kyla och värme.	
Måste den gravida arbetstagaren eller ammande arbetstagaren arbeta natt?			En arbetstagare som är gravid eller har fött barn högst 14 veckor tidigare får inte utföra nattarbete.	
Belastningsergonomiska faktorer				
Sker manuella lyft (15 kg eller mer) eller annan manuell hantering av laster som innebär risker, särskilt för ländryggen?			Belastningen på ländryggen ökar hos gravida p.g.a. att tyngdpunkten förskjuts med det växande bukomfånget. Det behöver man ta särskild hänsyn till vid manuell hantering då bördan hamnar långt från kotpelaren. Beakta därför om arbetet tillåter bra arbetsställningar med kort momentarm, upprätt överkropp och händer framför bålen.	
Kan ensidigt upprepat arbete minimeras så att det finns möjlighet att variera arbetsställningar/arbetsrörelser?			Långvarigt stående eller sittande arbete kan medföra ökad risk för bensvullnad, åderbräck och blodpropp i benen. Därför är det nödvändigt att kunna växla mellan sittande och stående arbetsställningar och att kunna ta regelbundna pauser. Dataarbetsplatser bör vara dimensionerade, utformade och utrustade så att man kan inta	

Department of Biochemistry and Biophysics

Risker och riskkällor	Förekommer <i>Ja</i> <i>Nej</i>	Riskbedömning <i>1-Fungerar bra</i> <i>2- Acceptabelt</i> <i>3-Risk</i> <i>4- Allvarlig risk</i>	Kommentar	Åtgärd
			bekväma och varierande arbetsställningar.	
Finns risk för fysisk uttröttning, kan arbetstagaren ta paus vid behov?			Det är lämpligt att en gravid kvinna får möjlighet till raster och återhämningsperioder.	
Har den gravida eller ammande arbetstagaren tillgång till vilrum?			Arbetet för gravida eller ammande arbetstagare ska ordnas så att det finns möjlighet för dem att under lämpliga förhållanden tillfälligt kunna vila i liggande ställning på arbetsstället. <i>Institutionen har tillgång till ett vilrum i trapphuset A5.</i>	Nyckel hämtas på sekretariatet.
Biologiska agens				
Riskerar den gravida arbetstagaren att exponeras för skadliga biologiska ämnen?			Gravida arbetstagare får inte sysselsättas i arbete med risk för att exponeras för rubella (röda hund) eller toxoplasma om en bedömning har visat att det finns risk för skadlig inverkan på graviditeten eller annan ohälsa, enligt föreskrifterna om mikrobiologiska arbetsmiljörisker – smitta, toxinpåverkan, överkänslighet. Smittämnen har anmärkningen R i förteckningen, även andra kan inverka skadligt på graviditeten och det ammade barnet. Aktuella sjukdomar/agens kan vara parvovirus B19 (erythema infectiosum), tuberkulos,	

Department of Biochemistry and Biophysics

Risker och riskkällor	Förekommer <i>Ja</i> <i>Nej</i>	Riskbedömning <i>1-Fungerar bra</i> <i>2- Acceptabelt</i> <i>3-Risk</i> <i>4- Allvarlig risk</i>	Kommentar	Åtgärd
			cytomegalovirus (CMV), hepatit B, hepatit C, Herpes simplex, enterovirus, Listeria, influensa, kikhosta, mässling och varicella (vattkoppor).	
Kemiska ämnen				
Riskerar den gravida arbetstagaren att exponeras för kemiska ämnen som är klassificerade som cancerframkallande, reproduktionstoxiska, mutagena eller som specifikt organotoxiska vid enstaka exponering?			Uppgifter om arbetsplatsens farliga kemikalier kan hämtas från databasen KLARA. Utred därefter vilken påverkan de har var för sig och tillsammans, samt vilken risk för ohälsa och olycksfall som därmed förekommer. Se bilagor från aktuellt års KLARAinventering.	
Riskerar den gravida arbetstagaren att exponeras för lösningsmedel?			Det finns misstankar om att höggradig exponering för organiska lösningsmedel kan orsaka missfall och/eller fosterskador. Misstankar om nedsatt fertilitet har också rapporterats. Lösningsmedel kan också utsöndras i bröstmjölken. Låg exponering anses dock inte utgöra en risk.	
Riskerar den gravida arbetstagaren att exponeras för kemikalier som			Gravida och ammande arbetstagare får inte sysselsättas i blyarbete som innebär att bly eller blyföreningar kan tas upp i kroppen. Även	

Department of Biochemistry and Biophysics

Risker och riskkällor	Förekommer <i>Ja</i> <i>Nej</i>	Riskbedömning <i>1-Fungerar bra</i> <i>2- Acceptabelt</i> <i>3-Risk</i> <i>4- Allvarlig risk</i>	Kommentar	Åtgärd
innehåller bly eller kvicksilver?			kvicksilver och kvicksilverföreningar listas separat som särskilt riskfyllda.	
Riskerar den gravida arbetstagaren att exponeras för kolmonoxid?			Det är väl känt att fostret är känsligare än modern för kolmonoxid. Fosterskador har inte påvisats vid exponering för halter under gränsvärdet, men kunskapen om eventuella effekter vid lägre exponeringar för kolmonoxid är otillräcklig och det går därför inte att helt utesluta risk för skada. Arbete i A265 innebär potentiellt risk för exponering för CO.	
Riskerar den gravida arbetstagaren att exponeras för kemiska ämnen som är skadliga när de tas upp genom huden?			Ämnen som är angivna med gränsvärden i föreskrifterna om hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar och som lätt tas upp i kroppen genom huden är utmärkta med H. För dessa ämnen kan det sammanlagda upptaget genom hud och lungor bli avsevärt mycket större än vad lufthalterna visar.	
Finns det risk för att skadliga ämnen kan överföras till barn via kläder eller hud som kontaminerats av ämnen som modern kommit i kontakt				

Department of Biochemistry and Biophysics

Risker och riskkällor	Förekommer <i>Ja</i> <i>Nej</i>	Riskbedömning <i>1-Fungerar bra</i> <i>2- Acceptabelt</i> <i>3-Risk</i> <i>4- Allvarlig risk</i>	Kommentar	Åtgärd
med?				
Riskerar den gravida arbetstagaren att exponeras för mitoshämmande ämnen (t.ex. vissa cytostatika)?			Mitoshämmande ämnen är framtagna för att hämma tillväxten av celler. Det finns därför anledning att befara risker vid exponering under graviditet och amning. I föreskrifterna om cytostatika och andra läkemedel med bestående toxisk effekt finns regler för hur cytostatiska/cytotoxiska ämnen ska hanteras för att exponeringen ska bli så låg som möjligt.	
Riskerar den gravida arbetstagaren att exponeras för tobak?			Utöver cancerframkallande och andra skadliga ämnen innehåller tobaksrök också kolmonoxid. Nyare studier har visat att nikotin, som finns i tobaksbladen, är reproduktionsstörande. Tobakslagen anger att arbetsgivaren ansvarar för att ingen arbetstagare mot sin vilja utsätts för tobaksrök i den arbetslokal eller liknande utrymme där arbetstagaren är verksam.	
Riskerar den gravida arbetstagaren att exponeras för anestesigaser, bekämpningsmedel eller				

Department of Biochemistry and Biophysics

Risker och riskkällor	Förekommer <i>Ja</i> <i>Nej</i>	Riskbedömning <i>1-Fungerar bra</i> <i>2- Acceptabelt</i> <i>3-Risk</i> <i>4- Allvarlig risk</i>	Kommentar	Åtgärd
frisörprodukter?				
Psykosociala faktorer				
Riskerar den gravida arbetstagaren att exponeras för arbetsförhållanden som kan medföra eller har medfört * psykisk uttröttning, * starka psykiska påfrestningar?			Det är viktigt att göra en individuell bedömning av den totala psykiska belastningen och ta hänsyn till den oro för graviditeten som kvinnan kan känna på grund av arbetssituationen. Stor psykisk belastning i samband med allvarliga krissituationer kan öka risken för tidig födsel.	
Riskerar den gravida arbetstagaren att exponeras för arbetsförhållanden som kan medföra eller har medfört * våld eller hot om våld, * kränkande särbehandling?				
B. Processer				
Riskerar den gravida arbetstagaren att exponeras			Cancerframkallande ämnen och produkter som avges vid	

Department of Biochemistry and Biophysics

Risker och riskkällor	Förekommer <i>Ja</i> <i>Nej</i>	Riskbedömning <i>1-Fungerar bra</i> <i>2- Acceptabelt</i> <i>3-Risk</i> <i>4- Allvarlig risk</i>	Kommentar	Åtgärd
för cancerframkallande ämnen och produkter som avges vid processer?			<ul style="list-style-type: none"> * framställning av auramin, * arbete som innebär exponering för cancerframkallande polycykliska aromatiska kolväten (PAH) som finns i sot, tjära, beck, rök eller damm, * arbete som innebär exponering för damm, rökgaser eller stänk som uppstått vid avbränning och elektroraffinering av kopparnickelskärsten, process där stark syra ingår vid framställning av isopropylalkohol, * arbete som innebär exponering för trädamn från lövträd. 	
C. Arbetsförhållanden				
Exponeras den gravida eller ammande arbetstagaren för gruvarbete under jord?			Gäller gruvarbete under jord som innebär särskilda risker enligt föreskrifterna om bergarbete.	